

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av betänkandet En omreglerad spelmarknad (SOU 2017:30)

Från de utgångspunkter som Åklagarmyndigheten har att beakta lämnas följande synpunkter på de förslag som utredningen lämnat.

Sammanfattning

Åklagarmyndigheten ser positivt på förslaget till en ny spellag där den bärande tanken är ett licenssystem för majoriteten av de spelföretag som verkar på eller riktar sig mot den svenska marknaden. Vidare delas utredningens uppfattning att om ett sådant licenssystem införs måste det också finnas ett sanktionssystem som på ett rättssäkert och effektivt sätt ger spelföretagen incitament att verka inom ramen för licenssystemet.

Enligt Åklagarmyndigheten bör rättsväsendet koncentrera sin verksamhet och sina resurser på överträdelser av allvarligare slag. Den kriminalisering som föreslås bör därför begränsas till att endast avse uppsåtliga brott. I enlighet med denna inställning tillstyrks också i huvudsak förslaget att sanktionsavgifter införs som ett komplement till de föreslagna straffbestämmelserna.

Med beaktande av att spelmarknaden i allt högre grad präglas av tillgänglighet för spel via online-företag med internationell anknytning är det av yttersta vikt att de straffbestämmelser som är tänkta att tillämpas även på sådana utländska företag också har en realistisk möjlighet att effektueras och att eventuella påföljder också i realiteten blir avskräckande.

Närmare synpunkter i specifika frågor framgår nedan. Som kommer framgå finns det enligt Åklagarmyndigheten skäl att på ett flertal punkter närmare utreda och analysera de förslag som presenterats.

Kap. 24. Sanktionssystemet

Allmänt om sanktionssystemet

Huvuddelen av förslaget bygger på nuvarande lotterilagens straffbestämmelser. Det noteras att beträffande samtliga brott har föreskrivits att de subjektiva rekvisiten ska utgöras av uppsåt eller grov oaktsamhet. Mot bakgrund av att rättsväsendets resurser i första hand bör koncentreras till utredning och lagföring av den allvarligare brottsligheten bör det övervägas om inte endast de

uppsåtliga brotten ska straffsanktioneras. I konsekvens därmed bör även den ventil för ringa brott som nu finns i lotterilagen bibehållas även i den nya spellagen.

Att kriminalisera ringa tidigare straffria gärningar strider mot principen att kriminalisering ska ske med restriktivitet. Vad som anförts i betänkandet som skäl för kriminalisering utgör inte ett tillräckligt stöd för att frånga denna princip. Det bör även närmare övervägas om fler gärningar som i förslaget straffbeläggs istället kan beivras genom sanktionsavgifter. Enligt myndigheten bör därför omfattningen av det straffbara området närmare övervägas.

Försök och förberedelse

Förslaget att straffbelägga vissa gärningar på försöks- och förberedelsestadiet tillstyrks.

Brott med kopplingar till utlandet

Åklagarmyndigheten, som tagit del av Ekobrottsmyndighetens yttrande, ansluter sig i denna del och i den del som gäller verkställigheten utomlands av sanktionsavgifter eller bötesstraff helt till vad Ekobrottsmyndigheten anført i dessa avseenden.

24.4 Sanktionsavgifter

Åklagarmyndigheten är positiv till betänkandets förslag att införa sanktionsavgifter för sådana gärningar där förutsättningar därför finns. Mot bakgrund av att den föreslagna spellagen är en ramlag där regeringen och myndigheter ges en relativt vidsträckt rätt att meddela bl.a. förordningar och föreskrifter är det, ur transparens- och legalitetssynpunkt, viktigt att det framstår som klart för de enskilda aktörerna vilka otillåtna förfaranden som är straffbara eller kan leda till andra konsekvenser i form av t.ex. sanktionsavgifter.

Utformningen av betänkandets förslag till 18 kap. 11 § i spellagen, vilken utgör grunden för beslut om sanktionsavgift enligt 18 kap. 22 §, är mycket allmänt hållen och täcker in en mängd opreciserade förfaranden. Det bör ytterligare övervägas hur bestämmelsen i 18 kap. 11 § ska utformas så att den uppfyller legalitetsprincipens krav på tydlighet.

24.4.1 Avgiftens storlek

Betänkandets förslag avseende avgiftens storlek och tillämpningen av bestämmelsen tillstyrks.

24.7.1 Huvudbrottet- det ska vara olagligt att utan en licens anordna och tillhandahålla spel

Förslaget om införandet av ett nytt brott avseende olovlig spelverksamhet och att främjandebrottet omarbetas i enlighet med betänkandets förslag tillstyrks. Som anförts tidigare bör det dock närmare övervägas vilka gärningar som ska vara straffbara.

24.7.4 Olagligt anordnande av pyramidspel

Förslaget om införandet av ett nytt brott avseende olagligt anordnande av pyramidspel tillstyrks. Som anförts tidigare bör det dock närmare övervägas vilka gärningar som ska vara straffbara.

24.7.5 Olovlig ombudsverksamhet

Förslaget att olovlig ombudsverksamhet ska kriminaliseras avstyrks. Gärningen bör istället beivras med sanktionsavgift.

24.7.6 Bestämmelserna om dobbleri bör upphävas

Det är i många fall en mindre lämplig lösning att ha straffbestämmelser i såväl brottsbalken som specialstraffrättsliga lagar som riskerar att överlappa varandra och försvåra en tillämpning. Åklagarmyndigheten är därför av principiella skäl positiv till betänkandets förslag att upphäva bestämmelserna om dobbleri och grovt dobbleri samt att medverkansbestämmelserna i 16 kap. 18 § brottsbalken ändras på föreslaget sätt. Det har dock inte varit möjligt att under remisstiden fullt ut överblicka om det är något förfarande som i dag är straffbelagt som inte kommer att omfattas av de nya bestämmelserna i spellagen.

24.8 Ett särskilt spelfuskbrott

Det finns ett behov av ett nytt brott som täcker olika situationer av spelmanipulation. Förslaget att införa ett särskilt spelfuskbrott tillstyrks därför i huvudsak.

När det gäller den närmare konstruktionen av spelfuskbrottet så är den i stadgandet föreskrivna manipulationen kopplad till ”utgången av spelet”. Det kan möjligen ifrågasättas om manipulationen inte rätteligen borde vara kopplad till matchen eller det i övrigt underliggande föremålet för spelet. Det borde vara manipulationen av en händelse i en match eller motsvarande som är det rättsfaktum som ska bevisas.

Det kan vidare sättas i fråga om bestämmelsen ska träffa såväl slutresultat som underliggande händelser som exempelvis matchens första hörna. Enligt Åklagarmyndigheten bör det inte vara möjligt med spel på enskilda händelser eftersom som sådana spelmoment är mycket enkla att manipulera och mycket svåra att kontrollera och lagföra.

Första meningen i den föreslagna bestämmelsen synes ta sikte på den idrottsutövare, domare eller funktionär som rent faktiskt manipulerar matchen genom sina åtgärder. Andra meningen synes avse den som kanske får anses vara den egentlige matchfixaren. Genom den föreslagna konstruktionen blir denne i och för sig gärningsman, men genom en sorts konstruktion med anstiftan (förmår någon att manipulera). Den första meningen torde även kunna omfatta den egentlige matchfixaren och den andra meningen kan därför anses vara överflödig. Det kan tilläggas att den idrottsutövare, domare eller funktionär som rent faktiskt manipulerar matchen många gånger framstår som en medhjälpare.

Så som stadgandet är formulerat idag omfattas inte den som, medveten om manipulationen, utnyttjar denna vetskap till sin fördel vid spel. Ett sådant förfarande en väl så klandervärd och det bör övervägas om inte även det bör kunna beivras.

En närmare analys om spelfuskbrottet och gärningsmannaskap bör göras i den fortsatta lagstiftningsprocessen. Det hade också varit värdefullt med en grundlig internationell jämförelse för att få kunskap om hur andra länders brottskonstruktion ser ut och hur den fungerar i praktiken. En internationellt harmoniserad bestämmelse är en fördel i de sammanhang där det blir aktuellt med rättshjälp i utredningar om så kallade matchfixningar.

Spelfuskbrottet bör kunna dömas i konkurrens med tagande och givande av muta.

24.9 Beslag

Förslaget gällande beslag tillstyrks.

24.12 Förbud mot förmedling av betalning för olicensierat spel

Förslaget att Spelmyndigheten efter domstols beslut ska kunna blockera vissa konton för transaktioner till och från olicensierade spelföretag avstyrks i dess nuvarande form.

Mycket talar för att det, utöver främjandeförbudet, måste finnas ytterligare verktyg för att förmå spelföretagen att verka inom licenssystemet. Betalningsblockering är ett sådant verktyg, som med varierande framgång tillämpas i vissa länder i Europa. Mot bakgrund av den kritik som från flera olika håll framförts i utredningen bör denna lösning övervägas ytterligare, inte minst mot bakgrund av de erfarenheter som gjorts i Norge.

24.13.1 Straffansvar för olovlig betalningsförmedling

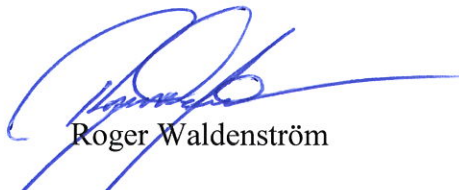
Förslaget att kriminalisera olovlig betalningsförmedling avstyrks. Om olovlig betalningsförmedling ska sanktioneras måste Spelmyndigheten på ett effektivt

och rättssäkert sätt kunna underrätta betalningsförmedlarna vilka spelföretag som har licens för spel avsett för den svenska marknaden. Sker betalningsförmedling trots att företaget enligt Spelmyndighetens uppgifter saknar licens bör sanktionsavgift utgå.

Detta yttrande har beslutats av riksåklagaren Anders Perklev efter föredragning av verksjuristen Roger Waldenström. I ärendets handläggning har även vice överåklagaren Bengt Åsbäck och kammaråklagaren Sofia Eilertsson Olsson deltagit.

Anders Perklev

Roger Waldenström

Kopia till

Biblioteket, rättsavdelningen
Emma Nyman, verksledningen